

Beszámoló

A Communitas Alkotói Ösztöndíj a legjobbkor érkezett számomra, ugyanis tavaly a járvány kitörése után nem sokkal elveszítettem a munkahelyemet, és ezzel sok minden bizonytalanná vált. Az ösztöndíj volt a fogódzóm, amíg kitalálom, hogy merre tovább, és ez elmondhatatlanul sokat segített az alkotásban is – ugyanis nehezebb úgy alkotni és optimistán építkezni apránként, ha az ember azzal kel és fekszik, hogy miből fog megélni. Tavaly volt két éve, hogy kilenc év után hazaköltöztem Magyarországról, és úgy éreztem, hogy az életem minden területen átmeneti állapotban van, mindent újra fel kell építenem, így tényleg soha jobbkor nem jöhetett volna egy ilyen támogatás. Így aztán kiemelkedően jó időszak vette kezdetét, volt bennem egy mély nyugalom, hogy „lesz valahogy”, részemről csak annyi a fontos, hogy kitartóan folytassam a munkámat, és így maradéktalanul bele tudtam vetni magam a 2020-as évre kitűzött két projektembe: A *Napsugár kisasszony tizenkét madara* című meséskönyv megírásába, amire a támogatást is kértem, valamint a *Nine Essays On The Transcendent* című angol nyelvű esszékötetembe. Fordítóként lassanként lett egy olyan álmom, hogy írok egy angol nyelvű könyvet, mert mindig lenyűgöz, hogy az ember mennyire másként kezd gondolkodni és érezni, tulajdonképpen mennyire más ember lesz, hogyha egy másik nyelven szólal meg. Így tavaly nyáron amolyan kísérleti jelleggel megírtam egy kilenc esszéből álló kötetet, melynek fő témája a transzcendens megnyilvánulása az ember mindennapjaiban. A kötet jelenleg egy brit kiadónál van elbírálás alatt.

Ezt követően pedig nekiláttam a meséskönyvnek, amihez kapcsolódóan az ösztöndíj megpályázásakor alkotói tervezetet is írtam. A gyerekirodalom felé fordulást magától értetődő következő lépésnek éreztem, mert ez az a terület, ahol új lehetőségek adódnak az általam kedvelt alkotói nyelv számára, és éreztem egy egészséges kihívást is abban, hogy gyermekekhez szólhatok. Az alkotói tervezetben ezt írtam: „*A Napsugár kisasszony tizenkét madarában egy olyan világot szeretnék létrehozni, ami teljesen koherens, és átível a tizenkét különálló mesén. Mindegyik mese egy-egy külön témát fog feldolgozni, ám a teljes könyvnek az alaptémája, a meséket egybefűző szervező elv a bátorság értéke, és a gyermekkori szorongás kezelése – azon eszközökkel, amelyekkel a gyermek már 8 éves korában is*

rendelkezik. Mélyen hiszem, amit Weöres Sándor mondott: „A gyermekek nem hülyék, csak kicsik”, és az is meggyőződésem, hogy a megfelelő nyelven szólva sokkal többet is el lehet mondani nekik, mint amit felnőttként elsőre gondolnánk. Nincs semmi a világunkban, amit a magyar népmesék, és a klasszikus műmesék ne mondtak volna már el nekünk gyermekkorunkban, csak ma divatos mindent túlracionalizálni, és a mesék, az egyszerűség, a szépségről nem is beszélve, háttérbe szorultak. Ezek az értékek álltak össze bennem egy nyelvű az elmúlt időszakban, és úgy érzem, a Napsugár kisasszony tizenkét madarában otthonra lelnek majd.”

A kész kötetet olvasva, javítgatva azt gondolom, hogy sikerült megvalósítani mindazt, amit szerettem volna ebben a kötetben létrehozni. A következő lépésben szeretném felvenni a kapcsolatot egy illusztrátorral, és megkérni, hogy készítse el a rajzokat a szöveg mellé. Amikor ezzel is elkészülünk, örömmel bocsátom útjára a kötetet, abban reménykedve, hogy lesz olyan kiadó, amelyik érdemesnek találja a felkarolásra.

Az alábbiakban egy részletet olvashatnak a *Napsugár kisasszony tizenkét madarából*, pontosabban a kötet legelső meséjét:

Az év leghosszabb éjszakája

A füst könnyű foltokban bomlott ki a házak fölött. A kémények, méltóságos nagyurak a ropogós téli estében, úgy pipáltak, akár a szürkéskéken vibráló hegyek, amiket Napsugár kisasszony az édesapjával látott egyik kirándulásuk alkalmával. Keresztül–kasul bejárták a hegyvidéket, csodálva a méregzölden hívogató fenyvesekből büszkén kiemelkedő kék hegyormokat, olykor az el–elillanó köd és lágymombok játékán pihentetve megfáradt tekintetüket. Pipáltak most a kémények, és az égbe zengték a közelgő karácsony hírének. Napsugár kisasszony a füst–foltokból kirajzolódó megannyi különös lényt figyelte, ahogy éppen csak felfedik magukat az ünnepbe borult ég szövetén, majd elillannak – talán a fényt várják ők is, csak hogy tudván, merről jön, elindulnak, hogy félúton találkozzanak vele. Napsugár kisasszony elképzelte a számtalan füst–lényt, amint feltartóztatlanul sietnek a ráérősen közelgő fény felé. Az ünnep szélesebb hírnökei bontották légből szőtt szárnyaikat.

Napsugár kisasszony az édesanyjával és a nagymamájával készült a karácsonyra. Ez lesz az év leghosszabb éjszakája, mondták neki, a sötétség hamar érkezik, és sokáig elidőzik náluk, de másnap reggel majd megérkezik a fény, és onnantól kezdve fél évig egyre csak nőni és nőni fog, várva várt vendégük a házuk feletti égen és a házak közt lakó időben is egyre több helyet fog elfoglalni, kitölteni. A téli napforduló varázslatos pillanata az évnek, mondta Napsugár kisasszony nagymamája, ekkor ugyanis mindenki úgy fogadja el az elnyúló, lassú léptű sötétséget, hogy igazából már a fényt várja. Fényvártak hát ők is, és a nagy várakozásban az ünnepekre készültek.

Napjaik fölött aranybarna, lassuléptű mézeskalács–illat terjengett, estéik pedig a friss kaláccsal együtt lágyan omoltak el az átmelegedett lakásban. A szomszédból átszűrődtek a hasonló, mégis merőben más készülődés hangjai. Ilyenkor mindenki otthon volt, a felnőttek szabadságon voltak, a gyermekeknek megkezdődött a vakáció. Az emeletek csak úgy lüktettek, csordultig tele étellel. Ha volt az évben olyan időszak, amikor Napsugár kisasszony megfürdött az otthon érzésében, akkor az a karácsony előtti napok időszaka volt. Ilyenkor semmi nem számított, csak az otthon megnyugtató tevés–vevése, a nagymamája és az édesanyja készülődése, a sütés–főzés, és a tudat, hogy a szomszédoknál pontosan ugyanez történik. Napsugár kisasszony szerette, ahogy ezek a napok kiemelkedtek az év többi napja közül, és ilyenkor mintha az idő is betért volna hozzájuk megpihenni. De bármennyire is megnyugtatták a fényvárás napjai, Napsugár kisasszony félelme ilyenkor sem múlt el teljesen. Hiába mondta neki a nagymamája, hogy érkezik a fény, hiába vette körül az otthon és az ünnep melege, hiába a puhán, téli álmokkal elomló kalács, Napsugár kisasszony ilyenkor is félt. Csakhogy erről rajta kívül nem tudott senki.

***

Napsugár kisasszony nagyon félt. Mindentől, amit nem ismert, ismeretlenből, érthetetlenből pedig rengeteg volt körülötte. Ha egy ismeretlent sikerült megismernie, egy megkönnyebbült pillanatra szertefoszlott ugyan a félelme, de a következő pillanatban két új ismeretlen tűnt elő a semmiből, súlyos léptű árnyalakok, és tüstént emlékeztették Napsugár kisasszonyt, hogy az ismeretlen bizony sosem tűnik el. Olykor úgy érezte, bármerre néz, más már nem is veszi körül, csak az ismeretlen, a rettenetes.

Ilyen volt például a sötétség, és az éjszaka némasága. Azt sosem lehetett kiismerni, mert minden sötétség, minden éjszaka, minden némaság más volt. Az éjszaka mindig más és más alakban érkezett, sőt az alakja maga volt a semmi, így Napsugár kisasszony éjről éjre bármit beleláthatott. Ahogy a csendből is bármikor bármit kihallhatott, ezért inkább megkérte a nagymamáját, hogy aludjon vele, holott tudta, hogy a mama horkolásától nem fog tudni elaludni, de még mindig inkább azt szerette hallani, mint a körülöttük settenkedő semmit.

De a nappal rejtelvei sem voltak kevésbé félelmetesek. Rettenetes volt fényképezőgép, ez a minden ízében világosban élő, különös kattogás-lény. Egy hatalmas kirakat mögött látott először ilyet. Odakint az utcán még elbűvölték a tarka képek, a csillogás és a végelethetetlen kirakat, de amikor az édesanyjával betértek mögé, a furcsa lepedő-falú terembe, Napsugár kisasszonynak egyszeriben szorítani kezdte valami a torkát. Az édesanyja gyönyörű nő volt, hetedhét-ország legvarázslatosabb asszonya. Napsugár kisasszony nem tudta levenni róla a szemét, csodálta a ruháit, a haját, a tekintetét, és a sírásig meghatotta az édesanyja tenyerének, ujjainak a légysága, csuklója finom íve és óvatos mozdulatai. Nem akarta, hogy elvegyék tőle, és rémült szótlanágba gyökerezve állt a fotográfus termében, amikor édesanyja elkezdett készülődni a fényképezéshez. A kirakott képeket nézte, egyik nő sem volt annyira szép, mint az ő édesanyja, de azért végtelenül sajnálta a gyermekeket, akik az anyjuk szépségétől és puhaságától megfosztva kellett éljenek. Az édesanyja már a széken ült, a fényképész utasította, hogy hová nézzen. Napsugár kisasszony kiáltani akart, sírni, rémült volt és reszketett. Ha az édesanyját lefényképezik, akkor már ő is csak egy kép lesz a falon, de a valóságból eltűnik. Nem akarta látni, ahogy a gép kattánása után az édesanyjának csak hűlt helye marad, nem akarta látni, ahogy hirtelen eltűnik. Napsugár kisasszonynak senki nem magyarázta el, hogy amikor egy embert lefényképeznek, akkor a valóságból nem tűnik el. Ő azt hitte, hogy a fényképnek az az ára, hogy az ember eltűnik, és már csak a csillogó papíron lesz rajta. De senki nem tudta, hogy ő ettől fél, így megnyugtatóni sem tudták. Egy fényképész-teremnyi, egy kirakatnyi, egy világnyi megkönnyebbülés árasztotta el, amikor a gép kattant, de az édesanyja ott maradt a széken, és rámosolygott. Sosem mesélte el, utólag sem, hogy attól félt, az édesanyja örökre csak a papíron marad meg. De nem beszélt a többi félelméről sem. Nem mondta el például, hogy miért nem szeret fürödni: félt a lefolyótól, félt, hogy egyszer véletlenül ő is lefolyik a fürdővízzel együtt. Fürdés végén mindig felkucorodott a kád sarkába, hogy nehogy a szappanos vízzel együtt ő is eltűnjön a

szűrőn keresztül. Amikor pedig először hallotta egy műsorban, hogy a Föld, ez a különös bolygó, amelyen édesanyjával és nagymamájával ő is lakik, kerek, akkor igencsak meglepett, hogy nehogy egy rossz lépés következtében véletlenül belezuhanjon a semmibe. A különös hír hallatán, hogy a Föld kerek, kicsit óvatosabban kezdett lépkedni. De félt a háborútól is, ettől az acélszürkén rájuk nehezedő szótól, aminek a jelentésében ugyan nem volt biztos, csak valahol hallotta, és azóta folyamatosan félt, nehogy háború legyen. Napsugár kisasszony sokszor rettegett, amikor egyedül volt, de erről sem beszélt sem az édesanyjának, sem a nagymamának, mert a világ, amelyben az ő különös félelmei laktak, és a felnőttek világa élesen elkülönültek egymástól. Tulajdonképpen azt sem tudná elmesélni nekik, hogy mitől fél. Ha felsorolna nekik néhány példát, akkor minden bizonnyal megnyugtatón: vagy elmondanák neki, hogy amitől fél, az lehetetlen, hogy bekövetkezzen, vagy pedig egyéb magyarázattal szolgálnának, de ettől a félelme nem szűnne meg, csupán nyomban testet öltene valami másban, amitől azelőtt még nem félt, vagy amire azelőtt még sosem gondolt. Így hát egyedül próbált eligazodni félelmei kusza világában, amit egyre különösebb árnyalakok népesítettek be.

***

A karácsony előtti napok, a fényvárás pihenő volt Napsugár kisasszony számára: a nagymamája és az édesanyja mindig mellette voltak, kedvességükkel betöltötték a lakás legrejtettebb zugait is, és az ünnepi együttlétben már kevésbé tűntek rémisztőnek a feltűnő árnyalakok. Kint pipáltak a kémények, és Napsugár kisasszony a hegyekre gondolt lefekvés előtt.

Miután az utolsó kalácsot is kivették a sütőből, és közösen rendet raktak a konyhában, az édesanyja és a nagymamája, mint minden másik estén is, bekísérték Napsugár kisasszonyt a szobájába. Betakargatták az ágyában, és közösen elmondták az „Én Istenem, jó Istenem” kezdetű esti imát, aminek a végén Napsugár kisasszony minden este felsorolta, hogy kire szeretné, hogy a Jóisten vigyázzon, amíg ő alszik. Ilyenkor mindig nagy gondot fordított arra, hogy senkit, semmit ne felejtson ki. Minden este elsorolta az összes olyan személyt és állatot, akire mindenképp vigyáznia kell a Jóistennek, aztán elkezdte sorolni a kedvenc játékait, utána pedig egyenként mindazt, ami miatt aznap aggódott: hogyha például szárazság volt, akkor az esőért aggódott, és hozzátette az imádsághoz, hogy „és vigyázz

kérlek, az esőre”. Vagy amikor a szomszéd bácsi elvesztette a kulcsát, akkor arra kérte a Jóistent, hogy „és a szomszéd bácsi kulcsára is vigyázz”.

Nem történt ez másként a fényvárás estéjén sem, és miután Napsugár kisasszony mindenkit és mindent felsorolt – a pipáló kéményeket, hegyeket, a kalácsot, az ünnepi égen repkedő füst–madarakat, a csövekben elfagyott vizet és az utazó fényt –, az édesanyja és a nagymamája jó éjszakát kívántak neki, megpuszították, majd becsukták a szobája ajtaját.

Napsugár kisasszony egyedül maradt az év leghosszabb éjszakájának sötétjében, és az elalvás és éberség közti szűk senkiföldjén egyszeriben különös hangra lett figyelmes: szárnyuhogás lengte be a szobáját. Az utcai lámpák beszűrődő melegsárga fényében egy nagy madarat pillantott meg a szobájában. Légből szőtt szárnyain röpte könnyű volt, akár a fodros báránnyelűk a tavaszi égen. A mennyezetről ereszkedett alá, és ahogy puhán rászállt Napsugár kisasszony takarójára, pihe testéből meleg lüktetett. Amikor pedig megszólalt, Napsugár kisasszony meglepődött: a nagymadár az ő hangján szólt.

Azt ígérte neki saját hangján, hogy attól a pillanattól fogva egyetlen percre sem hagyja majd magára, és nem csak gyermek–, hanem a beláthatatlan messzeségben rá váró felnőttkorban sem. De cserébe egy feladatot is hozott Napsugár kisasszonynak: az új esztendő beköszöntével útnak kell indulnia, és a következő téli napfordulóig összesen tizenkét utat kell megtennie: a feladat ugyanis az, hogy összegyűjtse a nagyvilágban szétszóródott tizenkét madárfiókat, akiknek egymás mellett a helyük.

Az év leghosszabb éjszakája állt előttük, a csövekben elfagyott a víz, és az emberek a fényt várták. Napsugár kisasszony hallotta, ahogy az édesanyja és a nagymamája is lefekvéshez készülődnek, és a ház fokozatosan, óvatosan, mintha őt próbálná kímélni, elcsendesedett. A nagymadár nem mozdult a takaróról, és Napsugár kisasszony hallotta, hogy pihegye egyre egyenletesebbé válik. Aludt az utca, aludtak a pipázó méltóságos nagyurak, aludt a lakás, aludt az édesanyja, a nagymamája, és aludt a nagymadár is a takaróján. Szárnyait Napsugár kisasszony teste köré fonta, és lassan ő is észrevétlenül átcsúszott az álom puha, meleg tenyerére. Reggel megérkezik majd a fény, és Napsugár kisasszony a fényel–sötétséggel tizenkétszer útnak indul.